

Jak řešit šikanu ve školách

Škola má v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit jednoznačnou odpovědnost za děti, žáky a studenty. Kromě vytváření podmínek pro jejich zdravý vývoj má současně předcházet vzniku rizikového chování (tzn. i šikany a dalších sociálně patologických jevů). V případě zjištění šikanování musí pedagogický pracovník neprodleně zasáhnout a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc a vhodnou podporu. Důležité je existenci šikany nepopírat či zlehčovat a řešit ji už při prvních projevech.

Mgr. Gabriela Francová

kancelář náměstka ústředního školního inspektora

K problematice šikanování na školách vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v minulosti několik metodických materiálů a doporučení zabývajících se jak prevencí, tak i jejím řešením.

Metodická podpora MŠMT

V červenci 2013 byl schválen **Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování na školách a školských zařízeních** (Dokument Č.j. MSMT- 22294/2013-1). Nejenom pedagogickým pracovníkům přináší základní informace k řešení tohoto vysoce rizikového chování. Vymezuje fenomén školního šikanování a kyberšikany, povinnosti školy chránit děti před šikanou a východiska pro účinné řešení šikany. Kromě toho specifikuje školní program šikanování a jeho 13 hlavních součástí. Na závěr přibližuje úlohu České školní inspekce a zřizovatelů v této problematice.

V návaznosti na konkrétní výsledky šetření České školní inspekce týkající se závažného případu šikany na pražské Střední průmyslové škole Na Třebešíně připravuje ministerstvo školství aktualizaci tohoto metodického pokynu. Materiál by měl být nově doplněn také o téma šikany učitele nebo učitelky žákem.

Dalším materiálem schváleným vedením MŠMT je **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže** (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). V dokumentu je vymezena aktuální terminologie a začlenění prevence do školního vzdělávacího programu a školního řádu. Jsou zde také popsány jednotlivé instituce v systému prevence a úloha pedagogického pracovníka, definován Minimální preventivní program a představeny doporučené postupy škol a školských zařízení při výskytu vybraných rizikových forem chování dětí a mládeže. Metodické doporučení je doplněno 20 přílohami „Co dělat, když – Intervence pedagoga“ s příklady jednotlivých druhů rizikového chování ve školním prostředí, a to od užívání návykových látek, poruchy příjmu potravy, přes šikanu, syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, až po záškoláctví, rizikové sexuální chování nebo extremismus, rasismus a xenofobii.

Oba metodické dokumenty najdete na webových stránkách MŠMT.

Na webu MŠMT je školám k dispozici další nástroj nápo-
mocný k řešení rizikového chová-

ní žáků – **Individuální výchovný plán** (známý pod názvem Smlouvy s rodiči).

Intervenční místa

Prevenzi a řešení výukových a výchovných potíží zajišťují ve všech krajských městech a ve většině bývalých okresních měst pedagogicko-psychologické poradny. Metodickou podporu poskytují v regionech také střediska výchovné péče. Pro okamžitou pomoc při výskytu šikany zřídilo MŠMT letos v březnu e-mailovou adresu prevence@msmt.cz, na kterou se může se svými podněty a dotazy obrátit kdokoliv z ředitelů, učitelů, rodičů i dětí. V otázkách šikany lze kontaktovat také školského ombudsmana.

- ✓ **Více o navrhovaných opatřeních k oblasti šikany ve školním prostředí**
- ✓ **Přehled institucí poskytujících metodickou pomoc a poradenství v oblasti šikany**
- ✓ **Poznámky k možnostem právního řešení problematiky šikany ve školách**

Podrobnější oblasti sledování a hodnocení výskytu rizikových jevů ve školách připravuje pro školní rok 2016/2017 ve spolupráci s externími odborníky také Česká školní inspekce. ...